

ERDÉLYI LAPOK

Főszerkesztő:
DR. PAÁL ÁRPÁD

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Oradea-Nagyvárad, Str. Reg. Carol 5. :: Telefon 27 és 93
(volt Szilágyi Dezső-ucca)
Előfizetési árak: Egész évre 1000, félévre 500, negyedévre 260, egy hora 90 Lej.

Főmunkatárs:
DR. GYARFÁS ELEMÉR

Egy „jogtörténelmi“ bizottság a jog és a történelem ellen

Részletesen foglalkoztunk már azokkal a vádakkal és javaslatokkal, melyeket az erdélyi róm. kath. Státus tanulmányozására kiküldött, ugynevezett „jogtörténelmi“ bizottság nemcsak a kormányhoz terjesztett be, hanem a vallásügyi miniszterium költségén, 480 oldalas kötetben közé is tett.

Aligha lesz érdektelen tehát annak a gondolatmenetnek és azoknak az érveknek ismertetése, melyekre ez a tanulmányi bizottság, elsősorban annak elnöke és irányító szelleme, vakmerő vágyait és javaslatait felépíti.

Természetes, hogy ez az ismertetés csak a fővonásokra szorítkozhatik: ennyi is bőven elégséges azonban ahhoz, hogy e „tanulmányozás“ célzatával és mozgató rugóival mindenki tisztába jöhessen.

A bizottság joginak és történelminek nevezi magát, természetes tehát, hogy fejtegetését a Státus jogtörténelmi fejlődésének magyarázatával kezdi. Ezeknek a magyarázatoknak a rendén azonban a felhozott történelmi tények állandóan farkasszemet néznek a „tanulmány“ sajtóságot következtetéseivel.

A belső ellentmondásoknak ez a

groteszk játéka már a Státus történelmi elnevezésének értelmezésénél kezdődik. Elmondja ugyanis, hogy az erdélyi diéta tagjai voltak a „Státus et Ordines“, magyarul „karok és Rendek“ s ezért nevezték a diéta katolikus tagjainak csoportosulását — rövidesen az ordines szó elhagyásával — katolikus Státusnak. Elmondja azt is, hogy ugyanerre a mintára szerepeltek a régi erdélyi közéletben református, lutheránus és unitárius státusok is, ugyanakkor azonban minden indokolás nélkül kijelenti, hogy a „státus“ elnevezés téves, mert az helyesen „stat“. Az oka ennek a logikai salto mortale-nak eléggé világos. Elkerülhetetlen szüksége volt erre az ominózus „stat“ szóra, hogy a román nyelvben ki lehessen használni a rosszindulatú „stat in stat“ szójátékot s ezzel izgatni lehessen a tájékozatlan román közvéleményt.

Amikor egy „jogtörténelmi tanulmány“ ilyen csavarintással kezdődik, mindenre el lehetünk készülve. Ebben a feltevésben nem is csalatkozunk.

Vége-hossza nincs ebben a „tanulmányban“ az ehhez hasonló történelmi megállapításoknak.

Az erdélyi diétában helyet foglaló katolikus Státus et Ordineseket egyszerűen olyanféle politikai pártalakulatnak mondja, mint amilyenek ma az ausztriai keresztény-szocialista párt, a német centrum, a belgiumi klerikális párt stb., ugyanakkor egy szóval sem említi meg, hogy az erdélyi fejedelemség alkotmányának alapjainak a három nemzet és négy vallás uniója volt.

A katolikus karoknak és rendeknek minden vallási állásfoglalásáról, mely az idők szelleméhez hűen a többi vallásokkal vitában állott, egyszerűen azt állítja, hogy legfőbb célját a román ortodoxia kiirtásában látta.

A Státus történelmi szereplésének kialakulása természetesen nem ment nézeteltérések és küzdelmek nélkül. Ennek az evolúciónak dokumentumai közül azonban ez a jeles „tanulmány“ csak azokat a momentumokat, sőt olykor csupán mondatokat ragadja ki, melyek a végül mégis győzedelmes állásponttal ellenkezni igyekeztek. Így például egyre hívathozik Fogarassy püspöknek egy felfolyamodására, mely a Státus hatáskörét korlátoztatni szeretne volna, de arról egyetlen szóval sem emlékszik meg, hogy ugyanez a püspök haláláig vezette és irányította a Státus működését azután is, hogy a

A kínai állapotok

(Eredeti tudósítás a magyar jezsuita misszióból)

Az egyre komolyabbá váló kínai-japán háború közvetlenül még nem érintette a kínai magyar misszió területét. Így érthető P. Lischerong S. J. levele, melyben írja: „A politikáról nem sokat tudok, csak hallom, hogy a minap a diákok ismét leverték a külügyminisztert, mivel nem üzi ki a japánokat. Sanghainban is már december közepén fejezték be a félévet. Tamingfuban a francia iskolából is elküldtek néhányat. A vidék különben elég csendes.“

P. Szarvas S. J. aggódik a misszió jövője miatt a legutóbbi események hatása következtében: „Itt Kinában nagy újság van. Kiang-kiai-chen és Tchangsue-leang lemondtak. A kommunistákkal paktálók vetik át a hatalmat. Nem tudni, hogy a politikai helyzet hogyan fog alakulni. Talán még nagy meglepetéseket hoz Kina és a katolikus missziók számára a kormány lemondása. A tamingfui csapatok erősen gyakorlatoznak és védősáncokat építenek.“

„A kínai-japán háború kérdése még mindig nem jutott dülöre. — írja M. Szajkó. — Illetve a japánok kissé visszavonultak már, de most meg a kommunista izgatás alatt álló diákság rendez olyan tüntetéseket s rendeltenséget mindenfelé, hogy valószínűleg belháború lesz ismét. Ezek ugyanis a japánok elleni háborút sürgetik s ennek címen megengedetinek tartják a vonat-

leállítását, a forgalom megállítását, sőt a békés emberek inzultálását is. A kormány eddig nagyhangú rendeletein kívül nem tett semmit. Ez azonban kevés. Tegnap (dec. 12.) értesítettek Sanghainból rádióon, hogy a diákok elfoglalták az ottani löporraktárt. Ha így halad tovább, ismét általános felfordulás várható, amiben egy pillanatra sincs hiány az emberiségre „áldást hozó“ kínai közársaság megalakulása óta.“

Szajkó József S. J. levelében értékes adatokat közöl a kínai nép egészségi állapotáról.

„A legáltalánosabb betegség, mely az egész év folyamán kíséri a szegény kínai népet, a szembaj, a trachoma. Van néhány jó orvosságunk, mellyel, ha kellő időben észreveszik a bajt s fölkeresnek bennünket, meg tudjuk gátolni a megvakulást. Operációra, vagy hosszabb kezelésre azonban sem időnk, sem megfelelő képzettségünk sincs.“

A nagy melegek s gyümölcsérés magával hozza a kolerát s vérhast. Ez a betegség legtöbb áldozatot szed a kis gyermekekből, de alaposan megtizedeli a felnőtteket is.

A nyár vége felé a malária veszi át a szerepet, miben, mint a legyek, úgy hullanak kicsinyek s nagyok egyaránt. Ha egy kinin-gyárat építenének, az sem tudná megállítani a halál kaszáját, mely egy-két napon belül végez áldozataival.

Végül a kis gyermekeknél, ujszülötteknél rettegett betegség a tetanusz.

Az ujszülöttek 60 százaléka pusztul el tetanuszban. Ennek megállítására azonban a kínai babonáságokat s évezredek szokásokat kellene megváltoztatni, ami egyenlő a lehetetlenséggel.

Eddigi kereszteléseim közül 20-at tetanusz miatt kellett megkeresztelnem, kik 3-4 nap alatt befejezték földi pályafutásukat.

Ezek volnának a főbb betegségek, melyekhez meghülések, sérülések s a napszúrás járul.

Vannak vidékek, hol kiütéses betegségek is találhatóak, de a legtöbb helyen az egyszerű rühességet konstátálom, ami a kínaiak tisztaság iránti érzéketlenségének természetszerű folyamánya.“

Levele további részében beszámol a misszionáriusok orvosi tevékenységéről, amely bizony az óriási beteganyag és távolságok miatt legtöbbször csak a betegséget állapítja meg, utasításokat ad és ha van, orvosságot. Huzamosabb kezelésről szó sem lehet. Kórházi kezelésre is volna alkalom, azonban nincs jelenleg hozzáértő misszionáriusunk.

„Néhány évvel ezelőtt misszióink püspöki székhelyén, Sienhsien-ben rendeztek be teljes modern felszereléssel kórházat, hol egy francia páter dolgozott, ki mint orvos lépett be a Társaságba. Néhány évi ittartózkodása után azonban vissza kellett térnie Európába, mert nem bírta az itteni éghajlatot. Most használatlanul áll a felszerelés és várja, mielőtt jön ismét

Junius óta nem kapott a papság kongruát folytatása

még csak a költségvetésnek s az ennek alapján kiszámítandó fizetések normáit sem közölte a miniszterium az egyházi hatóságokkal. Ilyenformán, ha meg is van az állampénztárban a januári és februári fizetések fedezete, lehetetlenség felvenni azokat, mert a fizetési iveket nem lehet elkészíteni. Tavaly is csak junius hónapban tudták meg az egyházi hatóságok, hogy januárra és a rákövetkező hónapokra mekkora összeg vehető fel. Ha ugyanilyen hosszú ideig kell várakozni az idén is, az államsegélyek nagysága kérdésének tisztázódásáig, akkor juniusra éppen egy éves hátralék válik esedékessé. Beavatottak szerint azonban remény van rá, hogy ebben az évben hamarabb kialakul a helyzet.

Még ennél is szomorubb állapotok aralkodnak a Goga közoktatásügyi miniszter óta rendszeresített iskolai államsegélyek körül. 1951-ben kiutalták az 1950. évi államsegély első harmadrészét. A második és harmadik résszel örökre adós maradt a miniszterium, azzal az egyszerű indoklással, hogy a pénzügyminiszterium nem talál reá fedezetet. azért ne is kérjék többet ezt a pénzt. 1951-től kezdve pedig teljesen kimaradt ez az iskolai államsegély, úgy hogy arra többet nem számíthatnak a felekezeti iskolák tanárai és tanítói.

Megtalálták az elsüllyedt M. 2. búvár-hajót a tenger fenekén

Londonból jelentik: Egy amerikai búvár tegnap hozzáférkezett a pár nap előtt elsüllyedt M2 tengeralattjáró roncsaihoz. Sikerült felnyitnia a tengeralattjáró csapóajtóját, amely előtt két tengerésziszta oszlásnak indult holttestét találta. A szakértőket a búvár elbeszélése meggyőzte abban a feltevésükben, hogy a tengeralattjáró katasztrófáját vigyázatlanság okozta, mert a csapóajtót a felmerülés előtt nyitották ki és a nyíláson betóduló víz elöntötte a hajó belsejét. A búvárhajó kiemelésén megfeszített erővel dolgoznak.

Ujra felveszik a gazdasági tárgyalásokat Magyarországgal és Ausztriával

Bukarestből jelentik: A kormány elhatározta, hogy bizottságot állít fel, mely újra felveszi Magyarországgal és Ausztriával a gazdasági tárgyalásokat. Cesar Popescu iparügyi vezérigazgató legközelebb el is utazik Budapestre.

Temesváron leszállították az üzletbéreket. Temesvárról jelentik: A temesvári Kereskedők Egyesülete a múlt héten nyílt felhívást intézett a háztulajdonosok szövetségéhez az üzletberek leszállítása végett. A Háztulajdonosok Egyesülete még nem foglalt hivatalos állást, de a felhívásra igen sok háztulajdonos 30-40 százalékos béresekkel adott és pedig nemcsak a kiskereskedők bérénel, de a főbb utvonalakon lévő nagyobb üzleteknél is.

Általános visszautasítással fogadják Franciaország világhadsereg-tervét

Az angol külügyminiszter a leszerelési konferencián beszélt ellene. Németország kedden teszi meg az ellenjavaslatát

Genfből jelentik: A leszerelési konferencia hétfői ülése egyenegyed tizenegykor kezdődött. Az ülésen, amelyen már résztvett Brüning német birodalmi kancellár is, Henderson elnököt.

A hétfői ülés első felszólalója Sir John Simon angol külügyminiszter volt, aki részletesen kifejtette az angol kormány álláspontját. Kijelentette, hogy Anglia nem fogadhatja el a francia leszerelési tervezetet. Felhívja a delegátusok figyelmét az ellentétek kiküszöbölésére. Hangsúlyozza, hogy a leszerelés érdekében mindenekelőtt a felső határokat kell megállapítani, amelyen túl fegyverkezést folytatni nem szabad. A lefegyverzés felé vezető második utat a harci eszközök teljes kizárása.

Anglia hajlandó szárazföldi és tengeri katonáinak létszámát huszonöt százalékkal csökkenteni.

Az angol külügyminiszter beszédének végén ismét hangsúlyozta, hogy Anglia nem fogadhatja el a francia leszerelési tervezetet.

Sir John Simon beszédének elhangzása után lelkesen megtapsolták.

A következő felszólaló Tardieu francia hadügyminiszter, aki részletesen válaszol Sir John Simon kijelentéseire. Hangsúlyozza, hogy a leszerelésnél mindenekelőtt az egyes országok földrajzi viszonyaira kell tekintettel lenni. Részletesen fejtegeti a kötelező garancia-rendszer fontosságát, amelyeket Franciaország leszerelési tervezetében is lefektetett.

— Franciaország — folytatja — hajlandó leszerelni, mert őt is áthatja az őszinte békevágás.

Tardieu beszédének végén kijelenti, hogy szívesen veszi, ha a delegátusok bírálatot gyakorolnak a francia leszerelési tervezet felett, de álláspontját megváltoztatni nem hajlandó.

— A konferencia sikeres munkája — fejezi be Tardieu, — megveti az európai béke alapját, a naggyűlés kudarca pedig súlyos katasztrófák felédorja az európai világrészt.

Németország genfi álláspontja

Genfből jelentik: Brüning német kancellár vasárnap délután érkezett Genfbe. A pályaudvaron nagyszámú érdeklődő tömeg fogadta és lelkesen megéljenezte. Brüningnek szerdára

már vissza kell utaznia Berlinbe s így kedden fogja kifejtetni a leszerelési értekezlet előtt a német álláspontot. A német birodalmi kormánynak a leszerelési kérdésben határozott javaslatok vannak, melyek a kérdés egész teljességét döntően dűlőre akarják vinni.

Ami csak hadiszállítóknak jó üzlet

Rómából jelentik: A Giornale d'Italia szerint az a javaslat, melyet Tardieu a leszerelési konferencián benyújtott, csak egy régi francia terv technikai feldolgozása. A lap egyelőre csak néhány megjegyzést tesz: 1. A Népszövetség szolgálatában álló hadsereg létesítése annyit jelentene, hogy a Népszövetséget átalakítják állam fölötti állammá. A Népszövetségben résztvevő államok — mondja a lap — hajlandók az együttműködésre, de nem hajlandók alárendeltségi viszonyba lépni. 2. A Népszövetség seregének hatalmasnak kellene lennie, s így végeredményben csak sokszorosítása volna a mai hadseregeknek, ami a katonai kiadások emelését tenné szükségessé. 3. Ez a hadsereg valami megnövelt idegenlégió veszedelmét jelentené azokra az államokra is, amelyek ehhez az eszméhez csatlakoznak. Ez a hadsereg csupán a hadiszállítóknak volna jó üzlet, de a béke és a leszerelés szempontjából rendkívül rossz üzlet volna.

A szovjet félti Litvinovot

Genfből jelentik: Az ottan összegyűlt külföldi diplomaták nagy érdeklődéssel tárgyalják azt a moszkvai hírt, hogy egy fehér-orosz csapat Genfben merényletet készül elkövetni Litvinov, orosz külügyi népbiztos ellen. Keresztinszki orosz helyettes külügyi népbiztos Moszkvából távirati úton kérte a Népszövetséget a szükséges óvintézkedések megtételére.

A frontharcosok — a béke mellett

Genfből jelentik: Vasárnap délután a frontharcosok nemzetközi egyesülete nagy tüntető gyűlést rendezett a leszerelés mellett. Az ülés első szónoka Santner, a német hadirokkantak egyesületének elnöke volt, aki kijelentette, hogy mindnyájan a békét akarják, mert ők, a rokkantak élték át igazán a háborút.

Az egyesület egy küldöttsége a Népszövetséghez benyújtotta határozati javaslatát.

Lapzárta után érkezett jelentések:

Japán kölcsönt keres a háboru folytatására

Londonból jelentik: Az „Observer” értesülése szerint japán ügynökök egy százmillió dolláros amerikai kölcsönt akarnak felvenni a Kína elleni háború finanszírozására.

Kína Mandzsuria kiűritését követeli

Nankingből jelentik: Kína külügyminisztere kijelentette a Gomyin távirati irodának, hogy Kína addig nem köt békét, míg egyetlen japán és katonai tartózkodik Mandzsuria vagy Sanghai város területén.

Szabadon engedték a litván elnököt

Kovnából jelentik: Hivatalos értesülés szerint Böttcher-t, a memeli direktorium elnökét szabadlábra helyezték, de továbbra is a memeli litván kormányzó rendelkezése alatt marad.

A vonat elűtött egy autóbust

Temesvárról jelentik: Hétfőn délután Lugos közelében a vegyesvonat elűtött egy autóbust. Harminc utasból ötven életveszélyesen, kilencen súlyosan megsebesültek. A szerencsétlenül jártak neveit még nem tudják.

XI. Pius pápa megválasztása

Visszaemlékezés dr. Hirschler Józsefnek „A bronzkapuk mögött” című könyve nyomán

Egy vasárnapi napon, 1922. január 22-ének reggelén lehelte ki nemes, munkás, szenvedő lelkét XV. Benedek pápa. A népek és nemzetek emlékezetében még egyszer felmagaslott alakja és attüdüklött a jóselekedetek fényességétől. Róma városán végigzugott a „Requiem aeternam” sötét pompájú, komor, ünnepélyes szava és a sixtusi kápolnában csengő gyermekajkák felhangzott Perosi fenséges erejű miséje. Az örök város és az egész katolikus világ gyászba borult.

A biberosi kollégium fényes testületében sem volt könnyű oly utódot találni, aki XV. Benedek pápa nagyságát méltón folytatja. Februárius 2-án, a XV. Benedek pápa halálát követő tizedik napon zárkózott el a konklávé szigorú testületében 53 biberos, hogy az új pápát megválassza.

A biberosok testülete

A pápaválasztó biberosok testületéről, a konklávéról, báró Cramer-Klett Tivadar, a kiváló bajor publicista, aki még nemrég a protestáns vallást vallotta, a következő dithyrambikus erejű színes leírást adja.

Aki az elhunyt pápa temetésének s XI. Piusz pápa megválasztásának gyönyörű szertartásait látta, — írja Cramer-Klett — mindig megindultan emlékszik vissza arra a fenséges benyomásra, melyet az Egyház szenátusa, a biberosok szent kollégiuma tett rá, amikor az Egyház e nagyjai párosával, le nem írható méltósággal és nagysággal, ünnepélyes menetben a sixtusi kápolnába, majd pedig a Szent Péter-templomba vonultak. Épp a mai időkben ez a látvány több és súlyosabb gondolatot kelt, mint máskor. Az a tudat, hogy ma, amikor még egyik nép sem érti meg, vagy nem akarja megérteni a másikat, itt békésen ülnek együtt franciák és németek, angolok s irek, olaszok, spanyolok, portugálok és lengyelek s haladnak egymás mellett, mert összeköti őket a szeretet isteni parancsa — a legtompább szellemenben is felkelti azt az érzést, hogy itt olyan hatalom uralkodik, amely nemcsak magasan a földi szenvedélyek fölött trónol, hanem amely az emberiségnek minden hatalmat megad. Ha összehasonlítjuk ezt a gyülekezetet minden más, a földön található gyülekezettel, — mennyire más itt a felfogás minderről.

Ha itt-ott nézeteltérések merülnek is fel, ezek teljesen hijján vannak minden kicsinyes, szubjektív vagy ellenséges szempontnak. Mennyire más ez, mint minden hasonló a földön! Ma, amikor a tisztességes gondolkodás becsülete teljesen leromlott s a lelki nagyság értéke abszolút elfajult, ezeknek a biberosba öltözött aggasztánoknak látása üdítő vigasztalás s bizonyosága annak, hogy még van egy szikla, melyet a mai kor mérge nem ázott alá. Itt kezdet nyújt egymásnak az arisztokráciának és a mindent egyenlősítő demokráciának legmagasabb elve. Ezeknek a papi aggasztánoknak majd mindegyike a legalacsonyabb, legegyszerűbb családokból származik, mégis ők az Egyház legmagasabb rétege, sőt nemcsak az Egyházé, hanem — nyugodtan mondhatjuk — az egész emberiségé.

Minő silány társaságok Európa parlamentjei, a népek választottjai ehhez az ötvenhárom tiszteletreméltó férfibe képest, akik itt milliók nevében a leg-

gondosabb, természetfölötti motivumokon nyugvó választás kötelességét végzik el.

Michelangelo falai között

Ennek a benyomásnak nagyszerűségét alig lehet szavakkal visszaadni. Csak egyet állíthatunk: Ez a gyülekezet beleillik abba a keretbe, melyben közös imádságban egyesülve legfontosabb, legmagasztosabb hivatását teljesíti. A világ semmiféle szentélyét sem lehet a sixtusi kápolnával összehasonlítani.

Architektónikus nyelven szólva ez a legegyszerűbb, legkevésbé tagolt helyiség: párkányzatok, oszlopok, pillérek nem törnek meg ennek a kápolnának vonalait. Csak csodálatosan fenséges arányai hatnak és falairól anélkül, hogy a színek pompája a szemet zavarná, az egyházi festészet legfenségesebb alkotása szól a nézőhöz. A tetőzet és a falak egyszerű vonalai a legmonumentálisabb, legcsodálatosabb alkotást nyújtják, amit a képzőművészet valaha is létrehozott: Michelangelo főművét, „Az utolsó ítélet”-et. Mindenütt nagyság, mindenütt fenség, mindenütt nagyvonalúság, egy a hatalmas helyiségben, mint a benne élő emberekben. A bensőség itt a fontos, a külső formák nagyszerűsége csak gyöngye kifejezése a belső mélységnek.

Gyertyaszentelő Boldogasszony csüörtöki napján, 1922. februárius 2-án este zárta el Chigi herceg, a konklávé örökös marsallja a pápaválasztó biberosi kollégiumot a külvilágtól. Másnap kezdődött a szavazás. Négy szavazás volt naponta, kettő délelőtt, kettő délután, de a két-két szavazás eredményeképpen mindannyiszor csak egyszer jelentkezett a sixtusi kápolna kályhájának kürtőjén az évszázadok óta ismert „fumata”. (Eredménytelen szavazáskor nedves szalmába csavarva égetik el a szavazólapokat; ez adja a fekete füstöt, s egyúttal a hirt, a világ felé az eredménytelenségről. Ellenben eredményes szavazáskor száraz szalmával égetik el a szavazólapokat, ami fehér füstöt ad, s egyúttal a jó hirt jelenti. Ez a füstjellel való híradás a „fumata”. Szerk.)

Róma városában politikusok, diplomaták, s újságírók között a felelőtlen kombinációk egész serege kelt szárnyra az új pápa várható személyére nézve. XV. Benedek pápa politikájának folytatását várták legtöbben s ehhez képest Gasparri és Ratti biberost emlegették igen sokan, de mint az állítólagos intranzigens irányzat képviselői Merry de Val, valamint Tacchi biberos neve is erősen kombinációban volt. *Négy napi tanácskozás után, a tizennegyedik szavazás végén Ratti Achilles milánói érseknek a biberosi kinevezés időrendje szerint a legfiatalabb biberosnak neve került ki győztesnek a biberosok szavazataiból.*

A dékánbiberos odalépett a megválasztott pápa elé s megkérdezte, hogy elfogadja-e a választást? Ratti Achilles mély megindulással az oltár elé lépett, ot kezébe temette arcát s rövid imádság után kijelentette, hogy az Ur segítségével bizva, a választást elfogadja s a XI. Piusz pápa nevet veszi fel. A pápai szertartók most az összes biberosok trónusának fedelét lebocsátották, csak az új pápáét hagyták fenn.

A biberosok bemutatják hódolatukat a pápának. Pár negyedóraig tartott ez a szertartás, azután kilépett a szent

Péter-templom középső, nagy, uccai erkélyére a legidősebb biberosdékán, Bisleti kardinális s évszázados formák keretében kihirdette a pápaválasztás eredményét.

Egykoru francia tudósítás

XI. Piusz pápa megválasztásának kihirdetéséről egy francia lap tudósítja a következő élénk, sokszínű leírást közli: Februárius 5-ika óta a rómaiak délelőtti és délutáni sétája a szent Péter-téren végződik. A sixtusi kápolnában, melynek csupasz homlokzata a szent Péter-templom és a Vatikán között magaslik, üléseit tartja a konklávé. Délelőtt tíz és délután három órakeredőnek az ülések s mindannyiszor kétszer van szavazás, melynek eredményét a kápolna falából ferdén kinyúló kis kémény adja tudtul a várakozók száz-ezernyi tömegének.

A szent Péter-templom felé vezető uccák már a kora reggeli órákban élnek, tizenegy óra felé pedig valóságos népseregök özönlenek a Tiberisen át. A szent Péter-téren katonai csapatok állanak, hogy rendzavarás vagy baleset történtén kéznél legyenek. Eleinte a széles tér végtelenjében szinte elvesznek a nézők, majd a lépcsőkön kezdenek sűrűsödni. Az obeliszk is, melynek alapköve és talapzata némi kényelmet nyújt egy csoport középpontjává válik. Mindenütt kisebb-nagyob társaságok állnak, melyek között lassan hullámszik az ujonnan érkezők tömege. Üdvözlések hangzanak el, egyesek ismerősöket keresnek, ismeretlenek beszédbe elegyednek, majd elválnak, nézelődnek, figyelnek és várakoznak...

A pillantások mind sűrűbben fordulnak a tér jobb sarkára, a jelentéktelen, de most igen jelentős kis kémény felé. A csoportok sűrűsödnek, a nyugugó emberáradatot már nem könnyű áttekinteni. Mindenféle nemzet nyelve él itt: angolul, franciául, németül, lengyelül és spanyolul épp úgy beszélnek, mint olaszul. Szerzetesek, apácák, diákok, minden nemzetből való utasok békés egyetértésben figyelik a történéseket. A mellékuccából szakadatlanul új csoportok érkeznek. Minden villamoskocsiból, minden omnibuszból nézők áradnak a tere.

Surranó autók s dobogóparipáktól vont fogatokból előkelőségek lépnek ki s várakoznak türelmesen az oszlopsor félköre alatt, míg jobbra a bronzkapu mellett, melyen most egy kis nyílás van, a diplomaták és a római főnemesség pompás fogatai várakoznak.

A baloldali saroktorony órájának mutatója lassan halad utján. Az emberek alig veszik észre, milyen régóta várnak. A türelmetlenségnek jele alig látszik, itt-ott téves riadóhírek szállnak fel.

— La fumata! La fumata!...

A szemek hosszab bideig a kis kémény kürtőjére szegeződnek. Végre csakugyan egy kis füstgomoly kavardik ki a kürtőn.

— E bianco! E bianco! „Fehér! Fehér!” — kiáltják s mindenki előbbre siet, míg végre egy hatalmas és lesújtó hang megáldítja a tömeget:

— Che fumo nerastro! (Hisz ez fekete füst!)

A tömeg megáll; a füst, amely eleinte fehérnek látszott, most komor feketésre válik. Az arcokon csalódás iródik ki. De nyomban fel is derül mindenki, tömérdek ember gesztikulál, újabb jóslatok röppennek fel s a tömegben megindul a hullámszás. A terraszról valaki integet, hogy ma délelőtt már nincs reményesség... Pár ablakon a függönyök mögött vörös biberosi kapuciumok villangak meg: a választás nem vezetett eredményre.

(Folytatása következik)

Gyárfás Elemér a szenátus előtt rágalomnak minősítette a Státus elleni vádakat

Bukarest. Saját tud. A szenátus hétfői ülésén Gyárfás Elemér szenátor részletesen válaszolt Oanea szenátor szombati interpellációjára, amelyben Oanea kiméltlenül támogatta a római katolikus Státust és súlyos vádakat emelt a Státus vezetőfőfői ellen.

Gyárfás Elemér a következőket mondotta:

— Nagyon sajnálom, hogy a szombati ülésen hiányoztam, amikor Oanea szenátor interpellációját jelentette be az erdélyi Státus ügyében és sajnálom azt is, hogy december huszonegyedikén nem voltam jelen a szenátus ülésén, amikor *Parlement* szenátor tette szóvá ezt a kérdést. Minthogy az, aki legkompetensebb ebben az ügyben, az erdélyi püspök, nem tagja a szenátusnak, rám hárul az a kötelezettség, hogy az elhangzott vádakkal szemben megvédjem a Státus intézményét és kifejezem, hogy Oanea vádjai alaptalanok.

— Mielőtt a kérdés véglegesen rendeződik, kötelességemnek tartom az ügyben két rövid nyilatkozatot tenni.

— Mindenekelőtt csodálkozom Oanea szenátor egyik állításán, amely szerint a Státus vezetői már nagyszabású akciót indítottak ebben az ügyben. Három hónap óta, mióta ugyyszólván szünet nélkül támadnak, nem tettünk egyebet, mint történettudósainkkal és jogászaikkal megszerkesztettünk egy memorandumot, amelyben kifejtettük igazunkat. Ezt az emlékiratot a kormányhoz juttattuk és litografálva megküldjük a kamara és szenátus minden egyes tagjának, hogy módjukban legyen álláspontunkat megismerni.

— Második nyilatkozatom azért szükséges, mert Oanea szenátor ur azzal vádolta meg a Státust, hogy irredenta mozgalmakat anyagilag támogat és élénk propagandát fejt ki Románia egy- sége ellen. Ezeket a rágalomokat és vádakat *felháborodással kell visszautasítani*

tanom és nem türhetem, hogy azok cáfolatlanul maradjanak.

— Legyenek meggyőződve arról, — folytatta Gyárfás, — hogy ha voltak ilyen mozgalmak, akkor tudomásom lett volna róluk és ha tudtam volna, bátorságom is lett volna azt megvalósítani, mint ahogy eddig is mindig volt bátorságom az igazság színvallásához és kifejejtem azokat az elveimet is, amelyek ellenében voltak a pillanatnyi közfelfogással. Felháborodással utasítom vissza azokat a vádakat, amelyek szerint a Státus vagyonának a jövedelméből irredenta propagandát támogatott volna. Nyilvános számadásaink vannak, amelyekből megállapíthatók, hogy vagyonunk jövedelmét csak kulturális és iskolai célokra fordítottuk. Aki ellenkezőjét állítja, annak bizonyítani kell, *aki pedig nem tud bizonyítani, az rágalmoz.*

Oanea: Örvendek, hogy itt van Gyárfás szenátor ur, aki a legilletékesebb válaszolni interpellációmra. Tehát bebizonyosodott szombati állításom, amely szerint a Státus világi vezetői azonosak az erdélyi magyarság politikai vezetőivel.

Gyárfás Elemér: Hát mi bűn van ebben? Nem szabad magyarnak és katolikusnak lenni?

Oanea: Szombaton Gyárfás szenátor távolléte miatt nem folytathattam interpellációm, de most precíz vádat emelek. A memorandum, amely a Státus a kormányhoz intézett, nem azonos a Rómába, XI. Pius pápához küldött emlékirattal. A Rómába küldött memorandum egy sereg vádat tartalmaz Romániával és a kormánnyal szemben.

Gyárfás Elemér szenátor a gyűlés után a szenátorok között szétosztotta a megvádolt román-nyelvű emlékiratot s egyúttal kimutatta, hogy ez a munkát a Rómába küldött latinnyelvű memorandum hű fordítása, melyet maga Bitay Árpád, a kisebbségi miniszterium szakreferense végzett.

Japán visszautasítja a Népszövetség közbelépését

A távolkeleti összejövetel már abban is felvette a háborus jelleget, hogy kezdik már a hadijelentéseket is kiadni. A kínai sereg amerikai támogatása is mind nyilvánvalóbbá válik. Külön érdekesség a japán válasz a Népszövetség közbelépésére. Lényegében ez a válasz visszautasítás és annak a vitatása, hogy Japán csak nemzetközi érdekekben jár el és saját alattvalóit védi, mikor a kínaiak ellen rendszabályokat léptet életbe.

Részletes hireink a következők:

A genfi japán jegyzék

Genfből jelentik: A japán delegáció vasárnap közzétette a japán kormánynak a sanghai eseményekről és a Sanghaiba küldendő japán megerősítésről szóló nyilatkozatát, amelyet átadtak a Népszövetség titkárnak és a tanács többi tagjainak.

A nyilatkozat rámutat arra, hogy a kínaiak a január 31-i megállapodás ellenére újra megindították az offenzívát és Sanghai közelében újabb csapatokat vontak össze. Hogy a kínai csapatok támadásának végét vessenek, a helyzetet Sanghaiban ismét normálissá tegyék és

a különböző állampolgárságu lakosságot a rájuk nehezedő nyomás alól felszabadítsák: a japán kormány elhatározta, hogy a szükségessé vált japán haderőket Sanghaiba küldi.

— A japán kormányt — mondja a nyilatkozat — ebben az intézkedésben csak az a megfontolás vezérli, hogy teljesítenie kell nemzetközi kötelezettségét és meg kell őltalmaznia a Sanghaiban élő nagyszámu japán állampolgárt és több száz millió értékű japán vagyont. Ez az expedíciós hadtest csak valamilyen nyi hatalom közös érdekeinek megvédésére irányul.

— Ha a kínaiak — folytatja a nyilatkozat — az ellenségeskedés folytatásával ennek a célnak az elérését nem gátolják s ekként nem fogják lényesszerűen Japán a szükséges rendszabályok megtételére: akkor nem várható, hogy Japán támadásba megy át.

— A japán kormány már kijelentette, hogy Sanghai környékén nincsenek politikai céljai — fejezi be a nyilatkozat — és annál kevésbé szándékozik más hatalmak jogaiba és érdekeibe beleavatkozni.

A japán hadijelentés

Sanghaiból jelentik: Siosava, a sanghai japán haderők parancsnoka hétfőn a következő jelentést adta ki:

— Csapataink tegnap délben tankjaink és torpedórombolóink védelme alatt sikeresen partraszállottak és azonnal megkezdték a Wu-Szung erődben levő kínai hadállások támadását. Csapataink másik része délután szállt partra. Repülőgépeink hevesen bombázták az ellenséget, amely makacsul ellenállt.

Wu-szung körül elkeseredett a küzdelem

Sanghaiból jelentik: A Sanghaiba küldött újabb japán haderő előcsapatai vasárnap partraszálltak a japán torpedórombolók és ágyuk tüzelésének védelme alatt megkezdték a támadást a Wu-Szung erőd alatt fekvő Wu-Szung falu ellen.

Vasárnap kiadott japán hadijelentés szerint a támadás vasárnap délelőtt tíz óráig eredménytelen volt, mert a kínaiak megfeszített erővel védtek hadállásaikat. Hétfőn délelőtt a kínai védelem megtört az erős japán támadás alatt. A kínai csapatok délben 12 órakor kiűritették a Wu-Szung falut és visszavonultak.

A japán előrenyomulás egyre tart.

A vladivosztoki katonai parancsnokságnak a tokiói külügyi hivatalhoz küldött jelentése szerint a szovjet csapatzállítás jelentékenyen megelénkül és háborus képet ölt. Mindemellett nem hiszik, hogy az oroszok nagyobb csapatot szándékoznának összegyűjteni. Inkább csak elővigyázati intézkedéseket léptetnek életbe, főként a fehér oroszokkal szemben, akiket máris tömegesen bebörtönöztek.

Karbinból jelentik: Karbin közelében vasárnap erős légi bombázás, tüzelés volt hallható. Több japán repülőgép bombázta a kínai csapatokat.

Anglia hadianyagot szállít Japánnak

Sanghaiból jelentik: A japán haderők most azzal kísérleteznek, hogy a Sapeiben összevont kínai csapatot — amely meglehetősen megerősödött — Sapeiben körülkerítik.

Washingtonból jelentik: Amerikában fokozott izgalommal figyelik, hogy mi történik a kínai vizeken. Egyébként az Egyesült Államok flottájának megerősítésére újabb két ágyunaszádót és két cirkálót vezényeltek ki a kínai partokra.

Washingtonból jelentik: Amerikai politikai körökben igen nagy meglepetéssel tárgyalják Runciman angol kereskedelemügyi miniszternek egy interpellációra adott kijelentését. Az angol kereskedelmi miniszter elismerte, hogy az angol hadfelszerelési iparnak külföldre a múlt év első tíz hónapjában nagy szállításai voltak, s így a többi között Japánba is. A miniszter azonban kijelentette, hogy az angol kormány egyelőre nem szándékozik letiltani a külföldre irányuló hadianyagkivitelt.

Amerikai repülőtszázad a sanghaii kínai légi haderő élén

Párisból jelentik: A sanghaii kínai főhadiszállás jelentése szerint a Sanghaiban működő kínai légi haderők Nankingből hétfőn újabb megerősítést kaptak. 26 katonai repülőgép érkezett, amelyeket Európában és Amerikában képzett kínai tisztok vezettek. A légihadnak parancsnoka Szanvi-szan tábornok, aki nem más, mint Berthall, amerikai repülő, aki a háboru után a török és bolgár haderőket szervezte át.

TÁRSADALMI ÉLET

Ajándék a tanítók jutalmazására. Most tartotta a lupényi egyházközség évi rendes közgyűlését Buday János gyulafehérvári kanonok, püspöki biztos, a Zsilvölgy egyházi életének és gazdasági berendezkedésének hajdani nagy szervezője elnökölt. A nyomasztó gazdasági krízis Lupénynek is fokozott takarékoságot parancsol. Fizeséscsökkentésről határoztak. A hitvallásos iskolák létkérdésének bizonyítéka az a nemes főpapi gesztus, mellyel Buday kanonok a tanítók évvégi jutalmazására 10.000 lejt ajánlott fel.

A „Temesvári Filharmónia” 60 éves jubileuma. Temesvárról jelentik: Hatvenesztendő fennállását ünnepelte a Temesvári Zenekedvelők Egyesülete, vagy Filharmónia, a városi színházban tartott nagy hangversenyén. 1871 októberében tizenegy temesvári polgár a Wiener Männergessangverein és a Budai Dalkör mintájára megalapította a „Philharmonischer Verein”-t, amely azóta kulturális, művészi és társadalmi programját szolgálja. Ez az egyesület nyitotta meg, még annak idején a város első zeneiskoláját s az évtizedek során a művészi események egész hosszú láncolatát rendezte meg. Hubay Jenő első temesvári szereplése az egyesület keretében történt. Joachim, Brahms, Aggházy, Reményi Ede a Filharmónia vendégei voltak s 1897-ben Zichy Géza személyesen vezényelte a „Zene” című dalművét. De minden nagyobb megnyilatkozásnál ott szerepelt az egyesület; így Deák Ferenc halála idején a székesegyházban tartott gyászmisén közreműködött; szerenádokat adott Jókai Mórnak, amikor az a színház-megnyitón Temesvárott tartózkodott stb.

A szombat esti jubiláris hangversenyen a Filharmónia Gokler Antal főkar-nagy, majd Irsay Nándor karnagy vezetésével produkált gyönyörű férfiegyüttest. Közreműködött dr. Krivánné Károlyi Adrienne (prolog), Pásztor Bozso hegedűművész, akinek játékát Freund Leó kísérte zongorán. Az est fénypontja pedig Szabó Lujának, a budapesti m. kir. operaház tagjának fellépte volt. A kitűnő művésznőt férje, Unger Ernő zongoraművész, a zeneművészeti főiskola tanára kísérte. A rendezésért az érdem főleg Braun Dezső főtitkár, székesegyházi haragytot illeti.

A magyar diákbál. Kolozsvárról jelentik: Szombaton este impozáns keretek között zajlott le a kolozsvári magyar főiskolai hallgatók bálja. A New-York-szálloda összes termeit zsufolásig megtöltötte a táncoló fiatalság. A kolozsvári magyar közélet összes vezető egyéniségei is jelen voltak. A bál a legjobb hangulatban reggel kilenc óráig tartott s a legfényesebb erkölcsi és anyagi siker jegyében zajlott le. A fiatalság tultette magát a gazdasági válság összes kényelmetlenségein és üres zsebei ellenére is kitűnően mulatott.

Farsangi est a kolozsvári Katolikus Körben. Kolozsvárról jelentik: A kolozsvári kath. legényegylet szombaton este kitűnően sikerült farsangi estét rendezett a kath. Iparosok és Kereskedők Körének helyiségében. Az estét kiváló, mulatságos műsor vezette be, mely után reggelis tartó táncmulatság következett. Az anyagilag is kitűnően sikerült estével kapcsolatban külön ki kell emelnünk Leitersdorfer Sándornak, a kör elnökének önzetlen agilitását.

Kolozsvárt az „Erdélyi Lapok”-ra előfizetés eszközölhető a „Karitasz” irodában, Főter 13. sz. d. e. 9—1 és d. u. 4—7 óráig.

„Kisasszony, kérem, a mentők előálltak...”

Egy nagyváradai kilakoltatás különös története

— Milyen jó, hogy behozták pontosan a házbért... Most készülök éppen a piacra... így legalább tudok venni három szekér cserfát — Silberstein Arminné háztulajdonosnő mondta ezeket Tóbes László betegsegélyzői tisztviselőnek, bérlőjének, aki elsején, a kora délelőtti órákban átadta neki a februári házbért.

— Bár minden lakónk ilyen pontos lenne!... — még ezeket is Silbersteinné mondta...

— De édes lelkem, miért fogadtad el?! Hiszen tudod, hogy felmondunk neked! Közjegyzői felszólítást kaptak. Az ügyvéd mindent ügyesen elvégzett. Persze, hogy ez nehéz pénzembe került. S kérlek, most mindent elrontottál! — Ezeket már Silberstein úr mondta és hozzátette azt is: Most hogy dobjuk ki őket?!

Ezt a párbeszédet így mondta el egy szemtanú.

Ami alább következni fog, nem egyszerű per-patvar, lakó és háztulajdonos közt.

„Dumniata esti nebun...!”

Még 1931 decemberében történt, hogy a közjegyző szóbelileg közölte Tóbes László betegsegélyzői (állami) tisztviselővel, hogy 186—931 szám alatt Silberstein háztulajdonos megbízásából, beadványt intézett a nagyváradai járásbíróshoz egy előbbi felmondás jóváhagyása végett, ha szándékában van, megfelelőbbé tenni. Tóbes László azonnal elkészítette a felebbezést és hetekig kilincselte a járásbíróshoz, hogy hozzácsatolja a 186—931 számú közjegyzői beadványhoz. A kisasszony a járásbíróshoz tette az iktatót, de sehogyan sem akadott nyomára a 186—931 számú közjegyzői beadványnak. Tóbes azonban nem tárgyalt: a beadvány itt van és csatolják hozzá a felebbezést. A kisasszony pedig megunt az örökös „molesztálást” s egy szép napon így kiáltott fel:

— Dumniata esti nebun! (Ami magyarul azt jelenti, hogy: Ön kérem bolond!) Mit akar itt megfelelőbbé tenni, amikor beadványról szó sincs!

A kisasszony határozott, erélyes kijelentése megnyugtatta a szegény lakót, (aki örömeiben még az ellen sem tiltakozott, hogy bolondnak tartják...) És február elsején pontosan átadta a házbért, amit — mint megírtam — az Ezredévi Emléktér 24 számú bérház tulajdonosának a felesége, Silberstein Arminné, a legnagyobb örömmel elfogadott:

— Bár minden lakónk ilyen pontos lenne...!

Nem így természetesen Silberstein úr, aki inasával háromszor is vissza próbálta küldeni a lakbért, amit természetesen Tóbes nem fogadott el. Két nap múlva beállított a pénzespostás is; a lakó azonban nem vette át a „pénzküldeményt.”

— Ilyesmire még nem emlékezem — ezt mondta a pénzespostás és mi is elhiszük neki...!

Minden külön értesítés helyett...

Másnap a kora reggeli órákban azonban komoly fordulat állott be. Minden előzetes értesítés nélkül megjelent a házban Sängeorgeanu ügyvéd, két rendőr és a járásbírósi portarel, aki most hozta magával a járásbírósi kilakoltatási végzését. Tessék azonnal kiköltözni...!

„Kisasszony kérem, a mentők előálltak...”

Míg Tóbes László a rendőrségre futott, hogy: itt jogtalanság és igazságtalan eljárás történt és vonják vissza a karhatalmat, édesanyja és nővére bezárkóztak a lakásba. Kint dörömböltek és követelődtek a rendőrök,

majd lakatost hoztak és kinyitatták vele az ajtót. Ezek az izgalmak és veszekedések annyira kimerítették a Tóbes nővérét, hogy elájult és ideglázat kapott.

A rendőrségen pedig:

a rendőrprefektus kijelentette, hogy hivatalos utasítást kapott a karhatalom kirendelésére s a rendőröket nem vonhatja vissza.

Míg Tóbes László azon gondolkodott, hogy a rendőrséget előbb értesítették a kilakoltatásról, mint a lakókat, Sängeorgeanu ügyvéd úrnak „pokoli” ötlete támadt... Szirénabugás hallatszott és a mentőautó fékezett a ház előtt. Az ügyvéd úr pedig mosolyogva, ezekkel a szavakkal lépett a szobába:

— Kisasszony, kérem, a mentők előálltak...!

A mentőkkel csak nem egyidőben dr. Kalmár Leó orvos is megérkezett, megvizsgálta Tóbes Jolánkát és nem egyezett bele az elszállításába. Tiltakozását írásban adta át Sängeorgeanu ügyvédnek, aki azonban viszautasította az orvos véleményét.

A rendőrök még ott posztoltak az ajtóban, a mentőautó még ott vesztegelt a kapu előtt, amikor dr. Iluta tisztii főorvos is megérkezett. Az idegláz és az idegrohamok már teljesen kimerítették a fiatal leányt s a tisztii főorvos is tiltakozott az elszállítás ellen:

— Ha ezt a palotát nekem adják, akkor sem egyezek bele...! — mondta.

A járásbíró felfüggeszti a kilakoltatást.

Most egy napos szünet következett. A Tóbesék ügyvédje újból elkészítette a felebbezést s most csodálatos módon úgy látszik, megtalálták a járásbírósi iktatóban a 186—931 számú beadványt, mert az ügyvéd től elfogadták a felebbezést, anélkül, hogy bolondnak tartották volna... A járásbíróshoz azonnal felfüggesztette a kilakoltatást. Ez délelőtti 10 órakor történt, a háztulajdonos Silbersteinék ügyvédje azonban a kora reggeli órákban ismét zörgetett a Tóbesék ajtaján. A portarel és a két rendőr ezúttal is a kíséretében volt, most azonban már zsákkötényes, rakodómunkásokat is hozott magával. Mire a kilakoltatás felfüggesztéséről megérkezett a bírói végzés: a bútorok nagyrésze már az udvaron volt. Derült februári napon, a kéklő hidegben, amikor a verebek is megfagynak az ágon. Mert:

Silbersteinék eladták a házat dr. Jakabffy volt élesdi ügyvédnek és februártól kezdve havonként 10 ezer lejt kénytelenek a szerződés szerint elengedni, amíg minden lakó ki nem költözik. Mert:

a járásbírósi iktatóban nem fogadták el a Tóbes László felebbezését. Mert: a kilakoltatásról nem értesítették a lakót s azt a portarel maga adta át, amikor már a karhatalom is megjelent.

Ki a bűnös és mi történt itt — ennek még utána járunk... (By.)

„Magyar Uriasszonyok Lapja”

Legszébb kiviteli szépirodalmi folyóirat. Minden modern kézimunka és divatmelléklettel. Színház, társaság, zene, kozmetika, háztartás és hasznos tanácsadói rovatokkal. Megjelenik havonta háromszor. Komoly érdeklődők kérjenek mutatványszámot. ::

Megrendelhető Romániában: TÖRÖK JÁNOS BACIU, posta Turches, jud. Braşov.

HIREK

Felelős szerkesztő: **Perédi György**

Kolozsvári szerkesztő: **Dr. Sulyok István**
Cluj, Piața Unirii 13. — Telefon 802.

Verne Gyula születése

1828
február
8.

Nem hiszem, hogy él ma Erdélyben felnőtt ember, aki ifju korában ne lelkesedett volna Verne Gyula nagyszerűen megírt könyveierért, amelyekben a tudós képzettségével, az író fantáziájával és a mesemondó lebilincselő stílusával játszva oktatott: földrajzra, természettudományra, természetrajzra és olyan technikai dolgokra, amelyeket ugyan a haladó kor egyrészt már meg is palósított, de amelyek a mi ifjukorunkban még fantasztikus álomlátásoknak tetszettek. Mink is olvastuk a Rejtelmes szigetet és elkísértük utjára Nemo kapitányt, aki 20.000 mérföldet utazott be a tenger alatt. Mink is sirtunk Grant kapitány gyermekeinek a sorsa fölött és csodálattal gondoltunk Vernére, aki nekünk azt a sok gyönyörűséget, élvezetet, izgalmat szerezte. S azt a tiszteletet, amelyet az ifjúság érzett Verne iránt, a felnőttektől is kiérdemelte. Kilencven kötet regényt s félezer novellát írt. A legtöbb regénye tiszta fantázia. Olyan országokról, népekről, amelyeket soha nem látott, a tudós felkészültségével és a költő fantáziájával írt. Élete alkonyán megvakult s ettől kezdve tollba mondta regényeit. 1905 tavaszán szülővárosában, Nantesben halt meg.

Bethlen György gróf Bukarestben.

Bukarestből jelentik: Gróf Bethlen György, a Magyar Párt elnöke Bukarestbe érkezett, ahol hosszabb ideig marad és résztvesz a parlament munkájában.

Harangok zugása hirdesse . . . Temesvárról jelentik: Pacha Ágoston dr. megyéspüspök a pápa koronázásának tizedik évfordulója alkalmából a vasárnap tartott Tedeumon kívül azt is elrendelte, hogy tizenegyedikén este és tizenkettedikén reggel a temesvári egyházmegye valamennyi templomának összes harangjait egy negyed órán keresztül szólaltassák meg. Érdekes különben, hogy Pacha püspök a pápaválasztás idején résztvett az intronizáció ünnepségein is, a Szent Péter templomban.

Ravasz László püspök Dunaszentgyörgy diszpolgára. Szekszárdról jelentik: Dunaszentgyörgy tolnamegyei község diszpolgárává választotta Ravasz László dr. ref. püspököt, aki a község február 21-én tartandó ünnepi közgyűlésén veszi át a diszpolgári oklevelet.

A közönség villanystrájkot tervez Kolozsváron. Kolozsvárról jelentették azt a nagyszabású akciót, melyet Pop Valér vezet és amelynek célja volt, hogy a villamosművek vezetőségét engedékenységre bírja a villanyfogyasztókkal szemben. Ez az akció, sajnos, semmi eredménnyel sem járt, épp úgy, mint a városi interimár bizottság közbelépése sem. Ezért a polgárság nevében akció-bizottság alakult, mely elhárította a villamosművek elleni általános sztrájkot. Csütörtökön, 11-én este fog kezdődni ez a sztrájk, melynek következtében sem magánlakásokban, sem üzletekben, kirakatokban nem fogják felgyújtani a villanyt.

Fabinyi László nyerte el Ghica herceg aranykupáját. Budapestről jelentik: Fabinyi László, néhai Fabinyi Rudolf egyik tanár fia, két társával néhány hét előtt indult autón a montecarlói csillagtúrásra. 129 nemzetközi versenyző közül Fabinyi László nyerte el a hatodik díjat, Ghica herceg aranykupáját.

Megkezdték a Mihály-fejes husz és öt lejesek beváltását. Nagyvárad. A Banca Națională fiókjától szerzett értesülésünk szerint már megkezdték a Mihály-fejes husz és öt lejesek beváltását. A pénzbeváltás végső határideje még bizonytalan.

Ezen a héten kiírják a városi és közmunkák árlejtését. A nagyváradai városi mérnöki hivatalnak a miniszter elrendelte, hogy a város köteles még februárban kiírni az árlejtést egy a városi, mint a közmunkákra. Ez a rendelet nagy előnyt ad a városnak, ugyanis régen csak őszkor írták ki az árlejtéseket, mikor a munkák az idő, vagy az államkassza pénzhánya miatt nem történhettek meg. Mint megtudtuk, a mérnöki hivatal már ezen a héten megkezdi a városi és közmunkákra az árlejtések kiírását. Előbb a még közvetlen uccákra, majd az utak kijavítása, középületek kitatarozása és a telepek rendbehozása.

Elérte az erdélyi hideg a legmagasabb fokot. Kolozsvárról jelentik: A kolozsvári egyetemi meteorológiai intézet jelentése szerint szombatról vasárnapra virradó éjjel érte el a hideg a legmagasabb pontot. A barométer 20.3 fokot jelzett. Vasárnapról hétfőre virradó éjjel már csak 16° volt, hajnal felé pedig 14 fokra emelkedett.

Ismét gyilkolt egy elrejtett gránát.

Csikszeredáról jelentik: Tegnap déli egy óraker hatalmas detonáció rázta meg Zsögöd község és Csikszereda város épületeit, amely a község és a város között lévő kőbánya felől jött. Még a háborúból a kőbányában maradt katonai gránátot köfajtés közben robbantották fel Ruzsuly Gábor és öccse, Andor azzal, hogy köfajtó csákányukkal véletlenül ráütöttek a kövek közé láthatatlanul beékelődött gránátra. A robbanás elvitte Ruzsuly Gábor balkezefejét és a gránátzilánkok súlyosan megsebesítették Andort is. A rendőrség megállapította, hogy a szerencsétlenségért senkit sem terhel a felelősség, Ruzsuly Gábor tragédiája annál mélyebb részvétet keltett, mert a szerencsétlenül járt legény csak nem régen vesztette el egyik szemét, szintén bal eset következtében úgy, hogy mostani sérülésével teljesen munkaképtelen lett.

Rablógyilkosság áldozata lett egy tizenkétéves gyerek. Kolozsvárról jelentik: Hétfőn reggel 9 óraker borzalmas rablógyilkosság történt a Verébucca 13. szám alatt. Rozsnyai Péter 12 éves kislányt a piacról hazatérő nevelő szülei vérében fagyva eszméletlenül találták s a lakásból minden értékes tárgy hiányzott. A kislányt késsel szurkálták össze és fejét több helyen valami súlyos tárggyal zúzták be. A sebészeti klinikán vívódik a halállal és nincs remény életbenmaradásához. A nevelőszülők — jómódu mészáros család — a rablásból eredő kárt még hozzávetőlegesen sem tudták megállapítani. A nyomozást vezető rendőrigazgató szerint az ismeretlen tettesek kézrekerítése főképpen attól függ, hogy sikerül-e eszméletre hozni a szerencsétlen kislányt, akinek vallomása igen megkönnyítené a rablógyilkosok elfogatását.

A kommunisták megzavarták a cionisták gyűlését. Nagyváradon vasárnap délelőtt a Palesztina-alap javára gyűjtő cionisták meetinget rendeztek a városháza nagytermében. A vezetőség értesült, hogy a gyűlést a kommunisták megakarják zavarni. Dr. Kohányi Rezső tanár és Silberbusch bukaresti professzor zavartalanul mondták el beszédeiket, de mikor dr. Gelber varsói történettudós lépett az emelvényre, hirtelen mozgolódás támadt az Ullmann Sándor ismert kommunista szónok körül gyülekező kommunisták között. A beszéd elején éles közbeszólások hangzottak el: „Ne hazudjon, Palesztinában is vannak munkanélküliek. Hová teszik azt a rengeteg pénzt, amit összegyűjtenek?” Dr. Gelber mikor megértette, hogy miről van szó, erőlyesen visszautasította a vádakát és kijelentette, hogy Palesztinában nincs munkanélküliség, de annál inkább van Szovjetországban. A kommunisták tovább zajongtak, mire a rendezőség a rendőrség védelmét kérte, amely a termet kiürítette. Ullmann Sándort előállították a kapitányságon, de igazoltatása után elbocsájtották. A rendezavarók ellen közcsendháborítás miatt eljárás indult.

Sulyos vádak a gyergyószentmiklósi közkórház főorvosa ellen. Gyergyószentmiklósról jelentik: A gyergyói közkórház élén dr. Valeanu Solomon áll, aki ellen súlyos vádakát emel az itteni közvélemény. Az utóbbi héten két ember halt meg különös körülmények között. Davidovits Sándor, a Székely és Margittai-cég alkalmazottja súlyos vakbélgyulladással a betegséggel beutalta a közkórházba s bár az orvosi utalvány sürgős operációt írt elő, Valeanu elutasította a beteget azzal, hogy a kórháznak (bár azt könnyen beszerezhetné volna) nincs kötszere. Davidovits vonaton Vásárhelyre utazott, de még utközben meghalt. A másik áldozat György Jánosné, akit a gyergyói közkórházban gyermeke születése után fertőző betegséggel telt körteremben helyeztek el s az itt szerzett fertőzés következtében Györgyné meghalt. Tegnap Bajkó Máté Péter 18 éves székely legényt, aki súlyos orrbajjal jelentkezett a gyergyói kórházban, Valeanu elutasította, bár Bajkó polgármesteri kórházba-utalást mutatott fel. Valeanu ellen városszerte nagy a felháborodás.

Halálozások. Szatmárról jelentik: Mándi Szabó Miklós királydaróci református lelkész, a Szatmármegyei Közlöny kiváló munkatársa és vezércikkírója, szívészélhűdésben, 54 éves korában meghalt. 1906 óta állt a királydaróci paróchia élén. Temetése szombaton délelőtt volt óriási részvét mellett. — Temesvárról jelentik: Hirtelen elhunyt Ferstl Gyula 60 éves budapesti lakos, a Schuchard svájci esekoládégyár utazóinak ellenőrzője, aki most üzleti ügyekben tartózkodott Temesváron. Holttestét Budapestre szállítják. — Ludvig Géza 46 éves temesvári mérnök — aki csütörtökön üzleti ügyekben Budapestre utazott — vasárnap reggel a Rákóczi-uton lévő Palace-szálló éttermében hirtelen rosszul lett, összeesett és szívészélhűdésben meghalt. Ludvig Géza a temesvári társadalomnak közismert és általánosan becsült tagja volt. Kiterjedt, előkelő rokonság gyászolja. Közöttük sógorai: Sütő Béla ny. miniszteri tanácsos, Székely László műépítész, Kiss Károly városi mérnök és mások.

Marosvásárhelyt az Erdélyi Lapokra előfizetés és hirdetés eszközölhető a Szociális Missio-Társulat irodájában (Str. Calarasilor v. Kossuth L. u. 2.) d. u. 4-5-ig.

KÖZGAZDASÁG

A táplálkozási reform, a divat és a baromfitenyésztés

A racionalizálás elveinek a táplálkozás is történet átterjedése, különösképpen pedig a háború alatti okszerűsítések, továbbá a divatos diéták lábrakapása, de mindenképp az egész „élet” átstandardizálása adják egyik magyarázatát annak a válságnak, amely a gazdaságok hús-, zsír-, és liszttermelését az egész világon krízisben tartja.

A táplálkozás rendjének csaknem teljes átcsoportosítása bármely családban pozitív számszerűséggel kimutatható. A legkisebb családnál is mutatózó élelmiszelembeli visszaesések és eltolódások sok tekintetben alapjai azoknak a nagy számcsoroknak, amelyek a világtermelésben eladhatatlan feleslegekként, mint a válság állandó okozói mutatkozni fognak mindaddig, amíg az őstermelésben nem történik meg a szabályozás, ami a kereslet és kínálat törvényszerűségeihez alkalmazkodik.

A kontinens Lajthán-túli részeiben a táplálkozás túlnyomólag a vajra, tojásra és baromfihúsokra van alapozva s ezeken kívül csak az egészen fiatal állatok, (borjú, bárány, malac) jönnek számításba. A főzés pedig a folyton tértvesztítő zsírral szemben olajjal, vajjal és növényi zsírokkal történik. És ez, minél inkább nyugatira haladunk, annál általánosabb. Angol házigazdaim, (egy gazdag gyáros-család) egyenesen megbotránkoztak azon, hogy mi itt még ma is ökör és tehénhússal táplálkozunk, disznózsírral és rántásokkal főzünk. (Mi van a „roszböffel?” Szerk.) Az angol táplálkozás folytán hat hónap alatt 64 kilós testsúlyomból 11 kilót le is adtam, amihez azonban kétségtelenül a sportoló angolos életmód is hozzájárult.

Az új életberendezkedés, soványító kúrálás a Lajthán-inneni részeken (London és Páris a Lajthát tartja a Balkán határának) is terjed s az Ausztriától keletre eső országok statisztikájában is megtaláljuk azt a feltűnő tételt, hogy a baromfitenyésztés az utolsó néhány év alatt annyira fejlődött, hogy az országok mindig vezető gabona-exportját, a baromfi- és tojás-export mennyisége és értéke messze túlhaladta.

Természetes, hogy a világ háztartásainak átalakulását az őstermelő államok termelési rendje, sőt háztartásai is gyorsan követni fogják a divat-imperium minden hatalmával. S ha az én angol házigazdaim már a háború alatt baromfi és prémnyul-tenyésztésre rendezkedtek be, akkor a par excellence őstermelő államok is követni

fogják a példát s nem a keresletből folyton kieső búzát és a tilalmakkal sujtott alkoholttermékeket, bor stb, hanem inkább a baromfitenyésztést fogják propagálni.

Míg London és Páris az „oeuf a la cok” tojás darabjéért a mi tojásárainknak tizszeresét, sőt tizenötszörösét kínálják, addig nem lehet töprengeni azon, hogy az őstermelés szabályozását hol és miképpen kell megkezdeni.

Ma, amikor nálunk is egy tyuktojásért többet adnak, mint egy kiló búzáért, vagy mustért; amikor egy fajbaromfi az 5 évenkénti 200 darab tojásával többet hoz, mint egy hold föld az 50 kilós terménybérletével, amikor egy 1 holdas szőlő csak nagy kinlódással és rizikóval termi meg átlagban és holdanként az évi 20 hl., vagyis 2000 liter, senki által nem keresett mustot, s a saját szemfüles vincellérünk ugyanott minden különös befektetés és fáradság nélkül 10 fajbaromfitól játszva adja el a 2000 drb. tojást: *könnyű kiszámítani, hogy mi a tenni való?*

En nem mondom azt, amit az újdonságok rajongói, hogy ne termeljünk búzát és irtsuk ki a szőlőket. Azt nem! Mert a gazdaságok ilyen átszervezése még hosszú idő alatt is csaknem lehetetlen. De tegyük meg azt, hogy ugy a gazdaságokban, mint a szőlőkben kapcsoljuk be a fajbaromfi tenyésztést. Ezt elérhetjük pár száz tojással és minden különös megerőltetés nélkül, s az év végén már napi 100—200 tojással 2—300 leihez jutva: racionalizálja magát nem csak a letört gazda, hanem a leépített tisztviselő, papok, tanítók és a nyugdíj nélkül tengődők nagy serege.

A fajbaromfitenyésztéshez okvetlenül *intelligencia* kell, és éppen ebben látom én a baromfitenyésztés jelentőségét, mert a fajbaromfi ugynevezett fejőstehene az intelligens elemeknek. Kis tökével is többszörös haszon.

Más államok ezen a téren már óriási előhaladást mutatnak fel, csodálatos, hogy Erdély, melyet nyugaton a baromfitenyésztés bölcsőjének tartanak, — így el van maradva.

Tanuljunk, amiképpen én is tanultam az én praktikus angol házigazdamtól.

Közelebbről hazai parlagi baromfiainkról, a gyümölcseledelekről és azok készítésének külföldi vonatkozásairól írok.

V. Szabó Ida,

a biharmegyei baromfitenyésztő egyesület tagja.

A kereskedők cukorszátrájkja Aradon és Nagykárolyban. Jelentettük, hogy a cukorközpont leszállította a cukor nagybani eladási árát. A központ kijelentette, hogy a kiskereskedőknek még így is egy lej nyereségük lesz egy kiló eladott cukron. A kereskedőket nem elégitette ki ez az engedmény, mert szerintük még az egy lej haszon sincs meg, sőt az új árak mellett ráfizetnek. Aradon és Nagykárolyban megkezdődött a cukorszátrájk, úgy a kis, mint a nagykereskedők részéről. Az aradi kereskedők szindikátusa most azon dolgozik, hogy a szátrájk-mozgalmat kiterjesszék az egész Erdély és Bánság területére, míg a cukorközpont hatálytalaná nem teszi a cukor leszállítására kiadott rendeletét.

Dánia is áttér a kötött devizagazdálkodásra. Kopenhágai jelentés szerint a dán parlamentben törvénytervezetet tárgyalnak a külföldi követelések bejelentésének kötelezettségéről és általában a devizabeszerezések és értékesítések megkötéséről.

A svájci frank rekord aranyfedezete. A svájci nemzeti bank utolsó heti jelentése szerint a bank aranyfedezete elérte a tényleges bankforgalom 173 százalékát és a virtuális forgalom 96 százalékát.

Amerika kereskedelmi érdekei Kinában és Japánban. Amerika nyugtalansága a japán—kinai konfliktus miatt érthetőbbé válik, ha figyelembe vesszük a washingtoni kereskedelmi hivatalnak az amerikai kereskedelem kínai és japáni érdekeltségéről szóló, napokban megjelent kimutatását. A jelentés szerint Amerika 1931 novemberi kivitele Kinába majdnem 17 millió dollárra rugott, ami az előző havi kivitelhez viszonyítva 35 százalékos, az előző év megfelelő hónapjának kiviteléhez viszonyítva pedig 62 százalékos növekedést jelent. Amerika Japánba irányuló kivitele 1931 novemberében, októberhez viszonyítva 8 százalékkal, az előző és novemberéhez képest pedig 15 százalékkal 15 millió dollárra javult.

A Magyar-Román Kereskedelmi Kamara a vízumkényszer eltörlése mellett foglalt állást. Budapest. Saját tud. A magyar-román kereskedelmi kamara, a magyarországi idegenforgalmi testületek megkeresésére azzal a kéréssel fordult a magyar kormányhoz, hogy tegye lehetővé a Romániából Magyarországra utazók részére a vízumkényszer eltörlését. A kölcsönöség elve alapján ugyanazt fogja kérni a román kormánytól a román-magyar kereskedelmi kamara is, természetesen megfordított viszonylatban. A magyar-román kereskedelmi kamaránál nem csinálnak titkot abból, hogy a vízumkényszer eltörlésétől kelet felől az idegenforgalom megnövekedését várják. A magyar kormány részéről a Romániából ideutazók részére a vízumkényszer eltörlését az esetre is megvalósíthatónak tartják, ha a román kormány történetesen a maga részéről szükségesnek tartaná a Romániából Magyarországra utazók részére a vízumkényszer további változatlan fenn tartását.

A berlini kereskedelmi kamara a tőzsde megnyitása mellett. Berlinből jelentik: A berlini kereskedelmi és iparkamara mai teljes ülésén a következő egyhangú határozatot hozta:

A berlini kereskedelmi és iparkamara sürgősen szükségesnek látja a berlini értékpapirtőzsde mielőbbi újramegnyitását. Miután a tőzsde megnyitása ellen szóló főbb aggodalmak elintéződtek, az árfolyamokat befolyásoló új események egyébként mindig fennálló lehetősége nem lehet ok arra, hogy megakadályozzák az értékpapir-tőzsdének az egész gazdasági élet, különösen pedig a pénz- és tőkepiac, de egyúttal az árutermelet és elosztás szempontjából is szükséges funkcióját, továbbá, hogy fenntartsák a tőzsde pótlására amugy is elégtelen távbeszélő-forgalmat, létfeltételeitől megfosztják azokat, akiket foglalkozásuk az értékpapirtőzsdéhez köt és tartós megrázkódtatásnak tegegy ki a német tőzsde nemzetközi szerepét.

A nagyváradi Árutőzsde forgalma.

A tegnapi tőzsdenapon a következő ügyleteket jegyezték be a nagyváradi árutőzsdén: 15.000 kgr. búkkön 130 lej ab Bârlad. 30.000 kgr. búkköny 140 lej ab Bârlad. 45.000 kgr. korpa 125 lej ab Bârlad. 60.000 kgr. korpa 125 lej ab Bârlad. 30.000 kgr. buza 76—77, 2—3%, 265 lej ab Kisjenő. 15.000 kgr. buza 79, 2—3%, 275 lej, ab Sântana. 30.000 kgr. buza 79—80 2%, 280 lej, ab Sântana. 30.000 kgr. buza 79—80, 2%, 290 lej, ab Curticiu. 15.000 kgr. buza 79—80, 2—3%, 275 lej, ab Siciâu. 15.000 kgr. tengeri. 180 lej, ab Bihor.

NAGYVÁRADI VALUTAÁRFOLYAMOK. Pengő 21½, Osztrák schilling 49. Francia frank 6.65. Svájca frank 32.80. Dollár 167½. Dinár 3. Csechkorona 4.97. Lira 8.70. Márka 39.90. Angol font 580.

Nagyváradi gabona- és terményárak. Buza 280—290, rozs 220—230, zab 270—300, tengeri 190—195, árpa 270—280, széna 220—250, lucerna 150—200 lej.

Zürichi zárlat. Páris 20.17 háromnegyed, London 17.68, Newyork 512½, Bruxelles 71.45, Milánó 26.70, Madrid 39, Amsterdam 206.53, Berlin 121.62, Wien —, Szófia 371, Prága 15.77½, Varsó 57.45, Budapest —, Belgrád 905, Bukarest 302¼.

Szatmáriak figyelmébe!

½ lóerős speciál-motor, egyenáramhoz, jutányos áron eladó a volt szatmári „Pallas”-nyomdában. Értekezhetni lehet ott és Nagyváradon a Szent László-nyomdában, Reg. Carol 5.

BE

titelintézet

iba

január 1-ével a melybe tetszés- befizetés kötele- tagok alapsza- i módzatok és k kölcsönt

tartó

összeg az osz- zellek

magas

d a

zövetkezet

rad

Kör épület)

SPORT

Váradi fiuk győzelme Nizzában

(Az Erdélyi Lapok eredeti tudósítása.)

Nizza, 1932. febr. 3.

Hatodik meccsünket Nizzában játszottuk. Mindnyájan biztos vereségre számítottunk. Ellenfelünket nagyon erős csapatnak harangozták be. De a NAC fiuk nem olyan könnyen adják meg magukat. Senki sem gondolta, hogy a nizzai Olimpiát 7:1-re fogjuk verni. A mérkőzés első negyedőrája teljesen az ellenfélé, de szerencsénkre gólt elérni nem tudnak. Csatársorunk is hozzálátott a munkához és a tizennyolcadik percben egy formás támadásunk után Rónai 16 méterről a nap legszebb gólját lövi. 1:0. Tovább is mi támadunk. Sikerül is Bodolának a huszonnyolcadik percben 2:0-ra javítani az eredményt. Most már a nizzaiak is erősebb iramot vesznek és szorítanak bennünket. Sikerül is nekik a negyvenkettedik percben 2:1-re javítani. Félidő következik.

Második félidőben három embert cserél az ellenfél. Mi úgy állottunk fel, ahogyan az első félidőben: Czinczér, Mike, Bürger, Kádár, Mikóczy, Ciolac, Glanzmann, Kovács, Rónai, Bodola, Kocsis. Mindjárt kezdetben megszereztük a vezetést és már a nyolcadik percben Bodola kornerből gyönyörű gólt fejtett 3:1. Ellenfelünk most már támadásaink alatt összeroppan. Mi ezt a helyzetet ki is használjuk és kevés idő alatt négy gólt rugunk az ellenfél hálójába. A tizenkettedik percben Kovács 4:1, a tizenötödikben újra Bodola lö gólt 5:1, a huszonegyedik percben 6:1-re és a harminckettedik percben 7:1-re szaporítja Kovács a gólok sorozatát. Mérkőzésünket végignézte a Hungária elnöke, Brüll Alfréd és gratu-

lált csapatunknak a szép játékért. Legközelebbi mérkőzésünk Marseillesben lesz, ahol nagyon kell vigyáznunk, hogy ki ne kapjunk, mert az a csapat a III. ker.—Sabaria kombinált csapatát 4:1-re verte meg.

Kolozsvári tornászok Budapesten.

Szombaton este rendezte meg a BTC meghívásos tornaversenyét Budapesten, melyen résztvettek a kolozsvári KKASE tornászai is. A megjelent vendégeket Hajós Alfréd üdvözölte. Az erdélyiek nevében Schusztér Viktor alelnök nyújtotta át a kolozsváriak emlékkoszorúját, majd kezdetét vette a verseny korlátlan, lovon és nyújtón. A pesti tornászok tudása kimagaslott, habár Pelle és Péter nem is vettek részt a küzdelemben. Erdélyi tornászaink ott is csak a harmadik helyezést érték el. Összetett versenyben végül Pelle és Péter mutatott be néhány csodás gyakorlatot.

Kikapott a NAC Montpellierben.

Vasárnap délután Délfranciaország bajnoksapatával a S. O. Montpellierrel mérkőzött a NAC. A délfranciaországi csapatok jóval erősebb futballjátékosokkal rendelkeznek, mint az északiak. Így érthető csak, hogy a NAC sorozatos nagy győzelmek után az S. O. Montpelliertől 2:1 arányban kikapott. Félidő 1:1.

A Kolping Sportegylet ökölvívó szakosztálya február 28-án nagyszabású klubközi ökölvívóversenyt rendez éremdíjazással, a Központi Katolikus Legényegylet Kolping-termében.

A Törekvés febr. 14-én Debreczenben játszik. A nagyváradi Törekvés munkássportegyletét nagy meglepetés érte. Debreczen híres proficsapata barátságos mérkőzésre hívta meg február 14-re Debreczenbe. A Törekvésnek most alkalma lesz revansot venni a nyári 4:1 arányú vereséért.

A téli olimpia újabb eredményei. Pénteken futották le Lake-Placidban a 10.000 méteres gyorskorcsolyázóbajnokságot. A két előfutam után a norvégok övtak és a döntőbíró megsemmisítette a két előfutamot és azok újrafutását rendelte el. Az újrafutás eredménye:

I. előfutam: 1. Hurd Kanada 17:56,2 olimpiai rekord, 2. Ballangrund Norvég, 3. Bialas USA, 4. Wedge USA. — Blomquist kiesett, Staksrud bukott.

II. előfutam: 1. Jaffe USA 18:05,4, 2. Stack Kanada, 3. Evensen Norvégia, 4. Schroeder USA.

A 10.000 méteres futás döntőjére csak hétfőn délelőtt kerül sor.

A nap egyetlen jégbokki meccsén Kanada Németországgal került szembe.

Kanada—Németország 4:1 (2:0, 2:0, 0:1). Vasárnap délelőtt pihenő volt. Este tartották meg az utolsó jégbokki mérkőzést, melyet Kanada 9:0 arányban nyert meg Lengyelországgal szemben.

Vasárnapi futballeredmények. A téli futball szünet után vasárnap megkezdődött a labdarugószezon. Ezuttal a kupamérkőzéseket bonyolították le Budapesten.

Tatabányai S. C.—Ujpest 2:1 (1:1).

Hungária—Turul 8:0 (1:0).

III. Kerület—Bohn SC. 5:3 (3:0).

A magyar profiválogatottnak vasárnap Alexandriában kellett volna mérkőznie, de a rendkívül kedvezőtlen időjárás miatt a mérkőzés hétfőre maradt.

ÉDUA ÁLDOZATA

(Magyar történeti regény a tatárjárás után való időből)

Irtva Pakocs Károly.

Annál szilárdabb bizalmat érzett Ladamérral szemben. Kemény pap ő, kinek nincs egyéb gondolata, mint az Isten és a haza. Éleselméjű, elszánt tiszta férfiú. Negyven évének deli férfiuságát, duzzadó munkakedvét hozta magával Kalocsáról Esztergomba.

Az erdélyi püspök is megtetszett neki, Péter püspök keveset szóló, tulkevény jellem: kiben több a hadvezéri készség, mint az atyai jóság.

Andrással, Eger püspökével, még nem tudott tisztába jönni. Zárkózott természete nem könnyen engedett bepillantást idegennek. De neve van a püspökök között s a királlyal való nyílt szembefordulása is tiszteletet parancsol.

A többi főpap belevesztett a kiismerhetetlenség, vagy a szürkeség ködébe.

Elhatározta azért, hogy addig fog őrt állani a magyar Sion ormán, amíg a püspökségeken a nagy időknek megfelelő egyházfejedelmeket nem lát. Mert kátyuba-jutott országok szekerét közönséges erővel továbbhúzni nem lehet: oda őseréjük vállak kellene, amelyek kiemelnek és tova lendítenek. És ilyeneket bőven termelt a magyar talaj. De ők valamelyik jelentéktelen apátságban, szerénykedtek. Hatalmas képességeikkel játék-könnyű ügyek intézésével bibelődtek: mert hajthatatlan papi jellemükben nem láttak biztosítékot arra, hogy elnézik majd a király s a főnemsek kereszténytelen életét és hódolatos alázkodással hajlonganak majd azok előtt, akik korbácsot érdemelnek. Az ország befolyásosai jól ismerték őket, de

— ha meg is volt volna bennük a jószándék és elismerés, — nem volt annyi lelkierejük, hogy arravalóságuknak megfelelő méltóságba emeltek volna őket. Ladamér sem királyi kegyből, nem is az országnagyok nagybecsüléséből: hanem az apostoli szentszék követelésére került a magyar katolikus egyház élére. Pedig ő már kalocsai érsek volt: mögötte nemcsak fényes, hanem tartalmas papi múlt volt, mikor az esztergomi érseki szék üresedésbe jött. A közvélemény, a lelkek őt kívánták: de nem kívánta László király, az anyakirályné, a kúnység és legkevésbé kívánta Miklós prépost, aki feslett életével megnyugtatólag hatott a kúnokkal sátorozó király lelkiismeretére. Ki is nevezte őt esztergomi érseknek a király: de Fülöp biboros a pápa nevében tiltakozott ellene és nem nyugodott, míg a nagy időknek nagy kiválástottja, Ladamér érsek, nem jutott az első magyar főpapi trónra.

Miután munkatársait kiválogatta: figyelme a nép felé fordult. A néhány hónap alatt, melyet az országban töltött, alkalma volt belátnia a magyar lélek mélységébe is. A szelidségnek és a vadságnak érdekes vegyülékének látta őt. Penitenciás és Istennel szemben áldozatos nép. Az egyszerűbb osztályok örömmel kerekednek föl és zarándokolnak el távol magasló hegyek közé egy-egy kereszthez, vagy hegyfokon épült magányos templomcskához. Az utat végig-énekelik és imádkozzák: bőjtölnek és fáradnak: sírva verik a mellüket. Ki gondolná, hogy ez a nép annyira szilaj a harcerekén? Az előkelőbbek kolostorok alapításában lelik örömeiket. Ha csapás éri őket, ha siker koronázza vállalkozásukat: nekik mindegy. Ők aranykelyhet, drága-mivű szentségmutatókat ajándékoznak templomaiknak és

barátokkal kolostorok csendjében iniciálás misekönyveket, szertartáskönyveket másolatnak. Sehol annyi családi kápolnát, fogadalmi templomot, szentmiséalapítványt nem látott életében, mint ebben a keleti pogányság emlíőiről leszakadt országban. De meglátta a népnek szenvedélyességét is. Roppant hamar üt a kardjára, ha magát bántva érzi. És parányi jogának a megsértése elég arra, hogy elégtétel szerzéséért egész vagyont feláldozza. Ezért a magyar nemesi vagyon valóságos nomád-életet él: perrek útján kézzől-kézre vándorol... És ez a nép szereti a pápát, kiben királyai ellen egyetlen igaz oltalmát látja. Micsoda diadalút volt a tengerparttól Buda váráig! Megváltója gyanánt köszöntötte őt a nép és könnyeivel sem fukarkodott, hogy örömeinek kifejezést adjon. A pápai követ érkezésében sívár jelenének jobbrafordulását remélte... És emellett vendégszerető. Azt sem tudja, miért adja oda annak, aki házat megtiszteli. És nyíltszívű. Bánatját tüstént fölfedi, titkát egykettőre megosztja azzal, aki hozzája szívvvel közeledik. Ritka nép, amely az evangéliumnak ennyi természetes alapvonásával közeledett volna a kereszt tövéhez!

S ebben az erényében fedezte föl a magyar nép sok bajának a forrását, amelyet nyugati szomszédai tulontul kihasználtak a maguk előnyére: amint Frigyes osztrák herceg és Otakár cseh király tette nem-egyszer...

A kelet felől fenyegető pogány veszedelem ellen keresve sem lehetett volna találni alkalmasabb védőfalat ennél a határnépnél: gondolta Fülöp biboros. Elgondolkozott azon a pusztításon, melyet Batu kán és Kádán vezér tatárhordái végeztek a szerencsétlenek között.

(Folytatjuk)

SZÍNHÁZ

Egy huszéves erdélyi magyar zseni: Fényes Szabolcs karrierje

Nyári budapesti tartózkodásom alatt felkerestem egyik régi váradai ismerősömet: *Fényes Szabolcsot*. Huszéves. Zeneszerző. A szülőváros forró üdvözlését vittem elszakadt fiának, a régi barátok szívének nagy melegét és szerető dobbanását. Megköszönte és mélyenülő szemgödreiből forró könnyecsek gyöngyöztek fiatal orcáján. Azután zongorához ült és eljátszotta üzenetét, új operettjének legújabb dalait: egy remekbe öntött, remekbe érzelt operettepartitúrát.

Tíz dalt játszott el, azután ujjai lehullottak a zongora billentyűiről, ráborult a partitúrára:

— Huszéves fiatalágom minden akaratát, dacos kitarását, szeretetét és munkáját adtam ebbe a darabba. Várok és sokat remélek.

Ennyit mondott. Az események pedig gyors egymásutánban követték egymást. Hét hónap múlva a darab, „*Maya*”, amelynek librettóját a legjelesebb magyar szövegíró, *Harmath Imre* írta, világsiker aratott. Holnap megy századszor a budapesti *Fővárosi Operettszínházban*.

Bemutatták *Prágában, Brünben, elfogadták Berlinben, Bécsben, Milánóban. Kilenven színház igazgatósága kötötte le. A közeljövőben kezdik meg filmfelvételeit az Ufa berlini stúdiójában a legnagyobb német művészek közreműködésével.*

Magyar siker. Magyar dicsőség. Ütées karrier. Munkás napok és hajnalbanyuló éjszakák. Kezdjük előről . . .

Fényes Szabolcs a Maya és az első magyar hangosfilm zseniális zeneszerzőjének indulása.

Fényes Szabolcs bihari fiú. Nagyváradon született 1911-ben. Édesapja, *Fényes Lóránd*, a Balázs és Fráter-nóták jeles szövegírója, feleségével együtt nagy szerepet játszott a háború előtti bihari társadalmi életben. Fényes Szabolcs zseni gyermekkorát történelmi idők rohanó tűzszekerén élte. Az ég alját pirosra festette az ágyú tűz, mikor a bölcsojéj ringatták.

Fényes Szabolcs pedig felszédült és dolgozni kezdett. Zongorázott, hajnalban, délben, ebéd után. És miután betöltötte tizenhatodik életévét, a Bösendorfer kottatartóin kész operette-partitúra feküdt, nyitány, finálé és tizenhat dal. Édesapja felviszi a partitúrát Budapestre és bemutatja *Zerkovitz Bélának*, a Városi Színház akkori igazgatójának. A darabot azonnal elfogadják, megkezdődnek a próbák, kitűzik a premiért és azután . . . A városi színház megbukott, mielőtt a darab nyilvánosság elé került volna.

Ezután *Fényes Szabolcs* elvégezte a *Zeneművészeti Főiskolát*. Később a *Hunnia* magyar filmgyár *Fényes Szabolcsot* bizza meg az első magyar hangosfilm megzenésítésével. Elkészül a „*Füst*” a legjelesebb magyar színművészek közreműködésével, de a talkie-technikai kezdetlegesség miatt nem tudja felvenni a versenyt az *Ufa* gyár hangosfilmjeivel.

Fényes Szabolcs tehetsége szívós akaratával és munkabírással van párosulva. Rövid idő múlva színrekerül a *Fővárosi Operettszínház* színpadán az első Fényes operette, amelynek librettóját az Amerikában élő *Vajda Ernő* írta. A darab címszerepét *Kosáry Emma*, az európai színpadok jelesprimadonnája alakította. A darab osztatlan sikert aratott a bemutatkozó előadásán, de mindössze *husz* előadást ért el. A huszadik táblás ház után *Kosáry Emmi* szerződése *Lipcsébe* szolgáltatta, a darabot pedig levették a műsorról.

Fényes Szabolcs első operettjét elfogadták, de a budapesti Városi Színház még a

premier előtt bezárta kapuit. Hangos filmje technikai kezdetlegesség miatt a külföldi piacon nem tudta felvenni a versenyt. Második operette csak *husz* előadás tört el, mert a címszereplőt *Lipcsébe* szolgáltatta szerződése. Ezeket hozta magával az események tűzszekerére. A harmadik operettjét holnap adják századszor Budapesten. Kilenven színház fogadta el előadásra. Filmfelvételeit az *Ufa* készíti.

Happy-end?

Fényes Szabolcs sikert aratott. Holnap talán jönnek a többi huszévesek és az újabb sikerek.

A háborús nemzedék harcceptelen?

R. P.

MAYA

A művész nem csak irányítja, de követni is kénytelen a kor izlését. Ezért kellett a nagytehetségű, fiatal, Nagyváradról el-távozott *Fényes Szabolcsnak* jazz-operettot írnia. A művészi képességekkel megáldott *Fényes-család* évtizedek óta mindig beállítja a maga képviselőjét a kultura hadseregébe: *Fényes Endre, Fényes Márta, Fényes Annus* és most *Fényes Szabolcs* váltották fel a közönség szeretetében.

A *Maya* igazán értékes operett, szerzője pazarul ontja a szebbnél-szebb melódiákat, azokat szellemesen variálja, hangszerelése színes és változatos. Az egész darabon átvonul bizonyos fiatalos üdőség, ragyogó temperamentum, mely sohasem fáradt és sohasem fárasztó. A szöveg, ha nem is tér el sokban a mostani sablontól, de új beállításokban nem szűkölködik s mindvégig érdekes. A főszereplők: *Zöldhelyi Anna, Major Kató, Nemes Annus, László és Felhő* tudásuk legjavát fordították a siker előmozdítására, mely ilyen körülmények között nem maradhatott el. A lapok nem a váradai szerzőnek kijáró szimpátiát, hanem a darab nagy és őszinte sikerét jelentették.

Az első felvonás végén van egy arcpirító gesztus, mely arculcsapása a jóízűség és szeméremnek s megsértésnek az előadóművész női méltóságának. Ezt ki kell hagyni!

dr. K. J.

MAJOR KATI KIFICAMITOTTA BOKAJÁT A MAYA MÁSODIK ELŐADÁSÁN. Vasárnap este — sajnos, gyér közönség előtt — adták másodszer *Fényes Szabolcs* operettjét, a *Mayát*. Az első felvonás végén, amikor Major Katinak ki kell táncolnia a színpadról, közvetlen a kulissza mellett nagyot sikoltva, végigvágódott a színpadon. A kóristák hozzáróhantak, felkapták és ölben kivitték a színpadról. Az egész olyan gyorsan történt, hogy a közönség jelentékeny része azt hitte, ez is a darabhoz tartozik és zajosan megtapsolták Major Kati, aki tánc közben kificamította a lábát. Azonnal öltözőjébe vitték és végigfektették az asztalon, orvos is előkerült *Imre Andor* dr személynében, aki negyedóra masszázzsal helyreigazította a kificamodott bokát, befászlított és huszperc múlva már partnereire támaszkodva, a népszerű szubrett megjelenhetett a színpadon. A közönség csak ekkor vette észre, hogy mi történt s zajos tappsal tüntetkezett Major Kati mellett. Az előadás többi részét ülve játszotta végig, s partnerei ölben vitték ki a színpadról és vitték be a rivalda elé. A baleset után *Imre Sándor* igazgató nyomban telefonált *Kolozsvárra*, honnan ma délután megérkezett *Lakatos Ilonka* s átvette Major Kati szerepét a *Mayában*. *Lakatos Ilonkát* évekkal ezelőtt nagyon szerették Nagyváradon, ahol *Perényi Kálmán* volt akkor a partnere s a finomabb modern operettstílus ők honosították meg itt.

HETI MÚSOR:

Nagyvárad

Kedd este fél 9: *Maya*.
Szerda este fél 9: *Román* előadás.
Csütörtök este fél 9: *Maya*.
Péntek este fél 9: *Mosoly országa*. (Nagyon olcsó mozihelyiárakkal). Sor. sz. 38.
Szombat este fél 9-kor: *Maya*. (6-odszor).
Vasárnap d. u. 3-kor: *Potyautas*. (Nagyon olcsó mozihelyiárakkal). D. u. 6-kor: *Maya*. — Vasárnap este 9-kor: *Mosoly országa*. (Nagyon olcsó mozihelyiárakkal.)
Hétfő este fél 9-kor: *Maya*. (Ez évadban utoljára).

A hét összes előadásaira a jegyeket már árusítja a színházi pénztár, amely a színház baloldalán van.

Mozihelyi előadások. Pénteken este és vasárnap este a *Mosoly országot* játsza a színház olcsó mozihelyiárakkal a premier szereplőivel. Vasárnap délután 3 órakor a premieren nagy sikert aratott *Potyautast* adják ugyan-csak mozihelyiárakkal.

Kolozsvár

Kedd, szerda, csütörtök és péntek este: *Maya*.
Szombat 3, 5 és 7 órakor: *Táncos* huszárok. (Filmoperett.)
Kedd: *Farsangi kabaré*.

Arad

Kedd: *Bucsuelődás*. Köszöntőt mond *dr Janovics Jenő*. — *Kolozsvári bál*. (Tabéry Géza egyfelvonásos). A nagyszony álmodik. (Fodor László színjátéka).

Temesvár

Kedden, szerdán és csütörtökön nincs előadás.
Péntek: *Kényes válópör*.
Szombat d. u. 4: *Velencei kalmár*. (Fekete Mihály). Este *Farsangi kabaré*.
Vasárnap d. e. 11 *Torokói menyasszony*.
Délután fél 5: *Feketeszáru cseresznye*.

Szatmár

Kedd: *Kabaré*.
Szerda: *Porcellán*. (Először).
Csütörtök: *Porcellán*.
Péntek: *Ófelsége* frakkja.
Szombat d. u.: *Suhanc*. Este: *Koldus gróf*.

A keresztretjvény rovatvezetőjének üzenetei:

Csenkey Agoston (Gyulafehérvár). Köszönöm a szellemes keresztretjvényt, közlésre azonban csak bizonyos egyszerűsítés után kerülhet, mivel két kinyuló ága nem férne el rovatunkban. Felhívom szíves figyelmét arra is, hogy a szerkesztésnél először a programadó hosszú sorokat kell kitalálni, a rövidkezek alkalmazkodhatnak. Minél több értelmes és tartalmas hosszú sor van benne, annál értéke-sebb a retjvény. A szímetria is fontos, vagy pedig az, hogy a fekete kockák mintát alkossanak. Megértő, szíves segítségét köszönöm és kérem a jövőre is érdeklődését és jóindulatát.

Kulcsár Mihály (Arad). A beküldött retjvényt köszönöm, alkalmilag sorra kerül.
Sora Sabina Minisan (Nagyvárad). Köszönöm a küldött keresztretjvényt, legközelebb közöljük. Gratulálók a retjvény ötletes és szellemes szerkesztéséhez.

Papp Mózes (Kolozsvár). Rövidesen meg fogjuk nyitni sakkrovaikat is, hogy olvasóink minden igényének megfelelhessünk.

Antal József (Gyulafehérvár). Vasárnapi számunkban közölt retjvényt köszönöm. Hasonló „mesterműveket” bármikor szívesen közölök, annál is inkább, mert legnagyobb örömmel, megértésre talált az az igyekezetem, hogy a retjvény ne csak szórakozás, hanem helyes irányú ismeretterjesztés és jó szórakozás is legyen.

Fekete József (Szinérváralja). Egyetlen hibát szívesen elnézek a megfajlásnál, azt azonban szigorubban veszem, hogy nem ismeri azt a szép régi magyar dalt, mely így kezdődik: „Marosszéki piros páris, ilvet visel a rózsám is”. A hibás retjvény fejtésére büntetésül azt szabnám ki, hogy meg kell tanulnia ezt a nótát.

Hutás László (Nagyvárad). Igazán örülök, hogy retjvényeinket annyira szereti, hogy hátulról olvassa miattuk az újságot, de remélem, hogy az elől és a középen levő cikkeinket is hasonló tetszésben és elismerésben részesíti.

Mihók Fülöp (Gyimesközéplak). Egy-két kisebb eltéréstől szívesen eltekintek, azonban jobban örülök a pontos megfajlásoknak, örömmel üdvözlöm retjvényfejtőink között.

Ferenzi Zoltán (Nagyvárad). Üdvözlöm retjvényfejtőink között és számon tartom a megígért „szorgalmas” retjvényfejtést.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések díja szavankint 3 lei, vastagabb betűvel 6 lei. Legkisebb apróhirdetés ára 30 lei. Allástkeresőknek 33 százalékos kedvezmény.

Gyakorlott előfizető-gyűjtő akvizitort magas fix és jutalék mellett alkalmazunk. Ajánlatokat „Egyszintencia” jelige alatt a kiadóhivatalba kérünk.

Jókarban levő használt irógépet megvételre keresünk. Cim a kiadóban.

„Vulcan” vízvezeték-szerelő vállalat Bul. Reg. Ferdinand 14. Megrendeléseket jutányos árban elkészítünk. Szíves partfogást kér a „Vulcan” vízvezeték-szerelő-vállalat.

Keresek májusra egy-szobás udvari lakást, lehetőleg fürdőszobával. — Ajánlatot „Pontos fizető” jeligére kiadóba kérek.

Ne felejtse el, hogy kefe, tésü és sportáru-cikkeket legolcsóbban Oradeán az „Unicum” áruházban szerezhet be. Ugyanott a Mokes kelmetestő és vegytisztítógépjének felvevő telepe. (Bul. Reg. Ferdinand 4.)

Nősülni óhajt 46 éves keresztény üzletember három gyermekkel. Saját házzal, üzlettel, párszáz-ezer lejtel rendelkezik. Keres intelligens, több nyelvet beszélő, feltétlen gyermekszerető, magános özvegyet vagy hajadont, 36-42 éves, kinek némi vagyona is van. Teljes című fényképes levelet „jó anya” jeligére a kiadó továbbít.

Eladó 4 lakásból álló uriház, 2x4 szobás fürdőszobás 1x3 és 1x1 szobás lakással, gyönyörű nagy kerttel, pincével, autógarázzsal olcsón és két-részen is eladó a város legszebb uccájában. Korts-máros László, Oradea, Kórház-ucca 13. Telefon 85

Négy középiskolát végzett fiu fodrász-tanulónak elmenne jobb keresztény családba. Ajánlatokat részletes feltételekkel Remetea, jud. Ciuc, Plébánia kéretnek.

Sekrestyési teendőkben jártas, vidéki iparos, sekrestyés-harangozói állást keres. Ha az állás fél év múlva lenne üres, akkor is elvállalom. Cim: Remetea, jud. Ciuc. Plébánia.

Jótállás mellett órákat és ékszereket

Órákat jól és olcsón jótállás mellett javítok
TISZAY
Teleky-ucca 9.

Egy Patefon 40 sláger lemezzel eladó Gerliczy-ucca 10. Express-vendéglő
Sok ezer ember olvassa az ERDÉLYI LAPOK-at így tehát apróhirdetése a leg-eredményesebbek.

Eladó Rákócay-ut mellett modern architektúrával épített kétemeletes bérpalota egytől-egyig 4-4 szobás komfortos gyönyörű lakással. Évi bérjöveldelme 306.000 lei Korts-máros László Oradea Kórház-ucca 13. Telefon 85.

Eladó betegség miatt Nagyváradon, gondtalan életet biztosító, kevés rzsivel dolgozó, nagy forgalmu vendéglő házzal együtt 575.000 Leiért. Értekezhetni lehet Vekerdy Kálmánál, Bethlen-ucca 20, d. e. 10-ig, d. u. 2-4-ig.

Keresek két, esetleg három szobás modern lakást, de nem nagyon távol a központtól. Közvetítőt is díjazok. Cimeket a kiadóba kérek.

Megnyílt a gyorstalpaló!

Nagy Sándor ucca 4.

Férfi talpalás . . . 55
Női talpalás . . . 45
Gyermekek talpalás . 30
Férfi sarok 20
Női és gyerek sarok 12

Hócipők javítását is vállaljuk

A feldolgozott anyagért garanciát vállalok!

Husfűstölést garancia mellett vállal Dobai, Bem-ucca 13

Perzsaszőnyegek, szvetterek, sapkák készítéséhez a leg-finomabb külföldi fonalak dekája 3 lei Székelynéi, Royall szemben.

Egy mázsa fajalmát megvételre keresünk. Cim a kiadóban.

Kiadó egy és két szobás lakás ujonan festse Magyar-ucca 16.

Eladó 5 szobás fürdőszobás magánház gyönyörű nagy kerttel, külön értékesíthető szép telekkel együtt 400.000 leiért. — Eladó megyeház közelében 2 szobás, parkettás, fürdőszobás adómentes új magánház nagyon olcsón. — Korts-máros László Oradea Kórház-ucca 13. — Telefon 85.

Jókarban levő harmoniumot megvételre keresek. Cim a kiadóban.

Cserépkályhákat olcsón takarítok és tapasztok, munkanélküliség miatt, Mózes, kályhás Magyar ucca 36.

Keresünk magas jutalékkal esti és nappali árusításra komoly újságárusokat. Jelentkezni a kiadóban. 15

Keresünk megvételre jó karban levő, használt tizedes-mérleget. Szent László Nyomda Részv.-T. Nagyvárad, Kath. Kör.

Házhoz ajánlkozok első-rangu vasalónő. Kemény inget és gallért is vasal. Cime özv Szemesné, Damjanich-ucca 1/a. 11

Sörccsarnok és étterem jó menétű, a megye központján levő városban, a főter legforgalmasabb helyén, lakással együtt kiadó május hó 1-re. Cim megtudható a lap kiadóhivatalán.

Kiadó 3 szobás uccai és 3 szobás udvari lakás május 1-re, Szilágyi Dezső ucca 29.

Nr. 5271 Corp. Port. 1930.

PUBLICAȚIUNE DE LICITAȚIE

Subsemnatul portărel prin această publică, că în baza deciziei Nr. 10-730 și Nr. G. a judecătorei de rurală Oradea în favorul reclamantului Cooperativa de Consum și valorifica repr. prin avocatul dr. Benedict Hunya pentru încasare creanței de 5144 lei 50 bani și accesorii se fixează termen de licitație pe 11 Februarie 932 ora 12 a. m. la fața locului în Oradea B-dul Regele Ferdinand Nr. 12 unde se vor vinde prin licitație publică judiciară dulap pentru, cărți, canapea, cu 2 foteluri, scaune, pian, în valoare de 7900 lei. In caz de nevoe și sub prețul de estimare.

Intrucât mobilele cari ajung la licitație ar fi fost executate și de alții și aceștia și-ar fi câștigat dreptul de acoperire, licitația prezintă este ordonată și în favorul acestora în sensul art. LX.: 1881 § 102.

Oradea, la 8 Ianuarie 1932.

C. Popescu,
șef-partărel.

Bittenbinder József
Utóda

**Czermák
Károly**

faszob-rész oltáreépítő vállalat

Timișoara-Temesvár
III. Str. Romulus 31.

Szent László Könyvnyomda Részv.-Társ.

Oradea (Nagyvárad)
Str. Reg. Carol II. 5.

Ujonnan berendezett könyvnyomdánk jutányos árak mellett elvállal mindennemű könyvnyomdai munkát ízléses kivitelben.

Könyv * plakát * ujság